

นักวิจัยธนาคารโลก ชี้ COVID-19 ทำเด็กไทยเสียโอกาสการเรียนรู้ เด็กชนบทขาดแคลนคอมพิวเตอร์ ซ้ำยังถูก bully ในโรงเรียน

นำเสนอเมื่อ : 26 ต.ค. 2563

มูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหจักรี จัดประชุมวิชาการนานาชาติ รางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหจักรี ครั้งที่ 3 จาก 11 ประเทศ ในอาเซียนและติมอร์-เลสเต ด้วยระบบออนไลน์ โดยความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) กรมประชาสัมพันธ์ และหน่วยภาครัฐและเอกชน

วันที่สองของการประชุม (23 ตุลาคม 2563) เริ่มต้นด้วยการอภิปรายในหัวข้อ ‘โควิด-19 กับโรงเรียนของฉัน’ (My School and COVID-19) ซึ่งเป็นเวทีสะท้อนความคิดเห็นของเยาวชนในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เกี่ยวกับผลกระทบจากวิกฤติโรคระบาด ลำดับถัดมาเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การสอน โดยครูรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหจักรี ปี 2562 จาก 11 ประเทศ จากนั้นเป็นการอภิปรายพิเศษในหัวข้อ ‘เทคโนโลยีที่ช่วยสนับสนุนครูในยุคโควิด-19’ (New Learning Technology) โดย นายผนวกเดช สุวรรณทัต นักวิจัย สถาบันนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

อีกหนึ่งหัวข้อที่น่าสนใจ ได้แก่ การอภิปรายพิเศษ เปิดผลวิจัย ‘ผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนไทยในยุคโควิด-19’ (Possible Impact of COVID-19 Pandemic on Thai Students’ Achievement) โดย ดร.ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ นักเศรษฐศาสตร์ด้านพัฒนามนุษย์ กลุ่มงานการศึกษา ประจำธนาคารโลก สำนักงานประเทศไทย

ดร.ดิลกะ เปิดเผยว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาจะเกิดขึ้นได้ย่อมมาจากหลายปัจจัย อาทิ ทรัพยากร
คุณภาพครู คุณภาพโรงเรียน
ซึ่งหากดูตัวเลขงบประมาณลงทุนด้านการศึกษาของประเทศไทยถือว่าไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศ
OECD (Organization for Economic Cooperation and Development หรือ
องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศกลุ่มยุโรป)

ผลการวิจัยพบอีกว่า ค่าใช้จ่ายของเด็กนักเรียนในระดับชั้น ป.1- ม.3 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตลอดช่วง 20
ปีที่ผ่านมา แต่กลับไม่ส่งผลให้การเรียนของเด็กดีขึ้นแต่อย่างใด โดยเฉพาะผลสอบ PISA ที่ตกต่ำอย่างมาก

นอกจากนี้ การจัดสรรและการกระจายทรัพยากรเพื่อแก้ไขปัญหาโรงเรียนขาดแคลนบุคลากรครู
ยังไม่เป็นไปตามความคาดหวังเท่าใดนัก
อีกทั้งยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียมระหว่างนักเรียนในเขตเมืองกับเขตชนบทค่อนข้างสูง

“ความไม่เท่าเทียมนั้นมีอยู่ในทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าจะประเทศใดก็ตาม แต่ในประเทศไทยเราพบว่ามีความเหลื่อมล้ำในระดับสูงมากเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศอาเซียน” เขากล่าว

ดร.ดิลกะ กล่าวว่า เมื่อสำรวจความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนและคอมพิวเตอร์ พบว่าเด็กในเขตเมืองส่วนใหญ่มีความพร้อมกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ ขณะที่เด็กนักเรียนในเขตชนบทมีความพร้อมเพียง 45 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งตัวเลขดังกล่าวสะท้อนได้ว่า ประเทศไทยยังไม่พร้อมที่จะจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

ประกอบกับการสำรวจผลกระทบการเรียนรู้ของเด็กไทยในช่วงโควิด-19 โดยใช้ดัชนีชี้วัด 3 ด้าน ได้แก่ การปรับตัวในการสอนของครู ระเบียบวินัยในห้องเรียน และคุณภาพการเรียนการสอน พบข้อมูลที่น่าสนใจในกลุ่มโรงเรียนที่ด้อยโอกาสจะมีดัชนีชี้วัดทั้ง 3 ขอนี้ ต่ำกว่าระดับมาตรฐาน

ขณะเดียวกัน ดร.ดิลกะ ยังเผยผลการสำรวจพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งรังแก (bully) ในโรงเรียน โดยพบว่า เด็กนักเรียนไทยมีอัตราการถูกลั่นแกล้งรังแกสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศ OECD ทำให้เด็กไม่รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ไม่มีความสุขในการไปโรงเรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงความสามารถในการอ่านที่ลดต่ำลงตามไปด้วย

ดร.ดิลกะ กล่าวสรุปในตอนท้ายว่า แม้ขณะนี้จะยังไม่มีมาตรการประเมินความเสียหายในภาพรวมจากผลกระทบของโรคโควิด-19 แต่สิ่งที่สามารถบ่งบอกได้ ณ วินาทีคือ วิกฤติโรคระบาดทำให้เด็กไทยจำนวนมากไม่น้อยโดยเฉพาะเด็กในชนบทต้องสูญเสียเวลาเรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในดานการศึกษาจำเป็นต้องเร่งหาทางช่วยเหลือและแก้ปัญหาต่อไป

“ในอนาคตข้างหน้า หากเกิดการระบาดของโควิด-19 ระลอกสอง ก็หวังว่าหน่วยงานภาครัฐจะสามารถหาแนวทางรับมือที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อไม่ให้เด็กไทยต้องสูญเสียโอกาสในการเรียนมากไปกว่านี้” นักเศรษฐศาสตร์ด้านพัฒนามนุษย์ จากธนาคารโลก สำนักงานประเทศไทย กล่าว

ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร ประธานมูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหจักรี กล่าวว่า เวทีครั้งนี้เราได้เห็นครูแต่ละที่พยายามที่จะบอกเล่าปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหายุคที่โควิด-19 ระบาดกระทบการศึกษา และไม่รู้ว่าจะอยู่อีกนานแค่ไหน หลังจากที่โรงเรียนถูกปิด เด็กเรียนหนังสือน้อยลง มันส่งผลกระทบต่อพัฒนาการและการศึกษาของเด็ก เป็นระเบิดเวลาลูกใหญ่ การไปโรงเรียนมันไม่ใช่แค่อ่านออกเขียนได้ แต่มันมีพัฒนาการทางสังคม สมอง เด็กต้องมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเล่นกับเพื่อน ยิ่งเด็กกลุ่มเปราะบาง เด็กยากจนจะยิ่งกระทบอย่างมาก

“เวทีนี้จะบอกเล่าว่าแต่ละประเทศใช้มาตรการอะไรในช่วงโรงเรียนปิด บทเรียนของต่างประเทศเขาจัดการกับปัญหานี้อย่างไร ซึ่งพบว่า เขาเน้นเรื่องความปลอดภัย ใส่หน้ากาก ล้างมือ เว้นระยะห่าง รักษาความสะอาดพื้นที่เรียน พื้นที่โรงอาหาร หลายประเทศจะใช้วิธีทำสื่อให้ครูปกครองมารับเพื่อไปสอนลูกที่บ้าน ทำสื่อออนไลน์ สอนออฟไลน์ที่บ้าน ใช้ทุกๆมาตรการเพื่อป้องกันปัญหา ในอนาคตเมื่อเทคโนโลยีเอื้ออำนวย เราต้องทำให้การศึกษาอยู่ในภาพกว้าง ยึดหลักเอาการศึกษา เอาโรงเรียนไปหาเด็กไปหาพ่อแม่ ไปหาชุมชน ถ้าอยู่ในเมืองก็ใช้อินเทอร์เน็ต อยู่ต่างจังหวัดก็ใช้วิทยุโทรทัศน์ เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษา” ดร.กฤษณพงศ์ กล่าว

ขณะที่ ดร.อุดม วงษ์สิงห์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพครูนักศึกษา และสถานศึกษา กสศ. กล่าวว่า การประชุมวิชาการนานาชาติครั้งนี้ จัดขึ้นผ่านระบบออนไลน์ มีครูจากเครือข่ายทั่วโลกมาร่วมกว่าแสนคน ซึ่งมีความสำคัญกับการทำงานของ กสศ.อย่างมาก เช่น บทบาทครูต่อการเรียนการสอนในช่วงโควิด-19 เพราะไม่ใช่ประเทศไทยประเทศเดียวที่ต้องเผชิญ เราได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายครู 11 ประเทศ เช่น ฟิลิปปินส์ ประเทศที่มีเด็กจำนวนมาก เขาดูแลเด็กได้อย่างไร แนวคิดโมบายที่เขาใช้เขาถึงตัวเด็กเป็นอย่างไร ถ้าเด็กมาโรงเรียนไม่ได้ต้องแก้ปัญหาให้การเรียนส่งถึงบ้านอย่างไร รวมถึงประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศที่ทันสมัย เขาดูแลเด็กพิเศษของเขาอย่างไร ซึ่งถือว่าเกิดประโยชน์กับครูไทยอย่างมาก เพราะมิติการแลกเปลี่ยนทั้ง 11 ประเทศ ทาง กสศ.จะได้นำไปถอดบทเรียนและต่อยอดการพัฒนาครู เพราะกสศ.เรามีแผนที่จะพัฒนาครู พัฒนาโรงเรียน พัฒนาเด็กนักเรียนในทุกมิติ และเวที 2 วันนี้เราจะได้เห็นว่าการพยายามหาทางออก ปรับรูปแบบการเรียนรู เกิดมุมมองใหม่ๆในแต่ละพื้นที่แต่ละโรงเรียน

“กสศ.มองว่าในอนาคต หากเราเตรียมพร้อมเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน เราจะปรับตัวและรับมือกับมันได้ เทคโนโลยี ระบบออนไลน์ ระบบอนไลน์ ต้องทำความเข้าใจกันไป เพื่อให้เหมาะสมไม่ทำให้เกิดอันตราย

อย่างไรก็ตาม ขณะนี้อยู่ระหว่างการคัดเลือกครูรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหัจจุรี รุ่นที่4 ทั้ง10ประเทศ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงและคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษา และประเทศไทย กำลังเข้มข้นในการเฟ้นหาครูทั้ง77จังหวัด เพื่อให้ได้ผู้แทนของแต่ละจังหวัด ส่งเข้ามาส่วนกลาง คาดว่าในช่วงเดือนมีนาคม2564 จะทราบผลว่าทั้ง10ประเทศ รวมถึงประเทศไทย ใครจะเป็นครูรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหัจจุรี รุ่นที่4 เพื่อรับพระราชทานรางวัลในเดือนตุลาคม2564 นี้ ซึ่งช่วงนี้ ท่านใดที่อยู่ในพื้นที่ของกระบวนการคัดเลือกก็สามารถเสนอชื่อครูเข้ามาได้” ดร.อุดม กลาว